

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Bakalářská práce

2018

Steinerová Lucie

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Mezinárodní srovnání daňové zátěže

International comparison of tax burden

Bakalářská práce

Autor: Lucie Steinerová
Studijní program: B6208 – Ekonomika a management
Studijní obor: Finanční management
Vedoucí práce: Ing. Pavel Jedlička, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Hradci Králové dne .....

.....

Lucie Steinerová

Anotace:

V bakalářské práci se věnuji mezinárodnímu srovnání daňové zátěže, konkrétně porovnávám daňovou kvótu a zdanění práce, v pěti vybraných zemích – České republice, Kanadě, Japonsku, Švédsku a Německu od roku 2000 do roku 2015.

Práce je rozdělena do tří částí. První část se zabývá definicí daní, základními pojmy a daňovému systému v České republice. Obsahem druhé části je daňové zatížení – vysvětlení pojmu a způsoby určení daňové zátěže. Třetí část je věnována porovnání daňové zátěže vybraných států světa.

Annotation:

Bachelor thesis is about international comparison of tax burden, especially comparison of tax quota and taxation of labour in five different countries – Czech Republic, Canada, Japan, Sweden and Germany from 2000 to 2015.

Bachelor thesis is divided into three parts. First part is about tax definition, basic term and tax system in Czech Republic. In the second part is about tax burden - definition of terms and method of definition of tax burden. Last part is about comparison tax burden of selected countries in the world.

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Ing. Pavlovi Jedličkovi CSc. za vedení mé bakalářské práce, jeho cenné rady, připomínky a vstřícnost.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Daňový systém České republiky	8
2.1 Historie daní.....	9
2.2 Konstrukce daní	10
2.2.1 Konstrukční prvky daně.....	11
2.3 Rozdělení daní.....	14
2.4 Správa daní.....	17
2.4.1 Fáze správy daně	17
2.5 Optimalizace daňové povinnosti	19
2.6 Daňové ráje	19
3. Daňová zátěž a metody jejího výpočtu.....	20
3.1 Daňová kvóta	20
3.2 Implicitní daňové sazby.....	20
3.3 Index daňového zatížení	21
3.4 Den daňové svobody.....	21
4. Mezinárodní srovnání daňové zátěže.....	22
Česká republika	23
Kanada	26
Japonsko	29
Švédsko	32
Německo	35
Porovnání daňové zátěže jednotlivých zemí	38
5. Závěr	43
Použité zdroje	45
Seznam obrázků.....	46
Seznam tabulek	47

1. Úvod

Pro mou bakalářskou práci jsem si vybrala mezinárodní srovnání daňové zátěže.

Toto téma jsem si vybrala proto, že daně jsou pro mě velice zajímavé a týkají se každého z nás, ať už chceme nebo nechceme. Ráda bych Vás tak seznámila s daňovým systémem v České republice a daňovým zatížením. Všichni vědí, že musí platit daně, ale málokdo o nich ví něco více, než kolik mají platit.

Jak řekl americký státník a diplomat Benjamin Franklin: *„Na světě jsou totiž jisté pouze dvě věci: smrt a daně.“*

Práci jsem rozdělila do tří částí.

V první části se budu věnovat obecně daním, tedy co je to daň a s tím spojené základní pojmy, vysvětlení principu zdanění v České republice, a také krátce popíši historii daní.

Ve druhé části se již budu věnovat daňovému zatížení. Zde vysvětlím, co to daňová zátěž je a jaké jsou způsoby jejího výpočtu.

Ve třetí části porovnávám daňovou zátěž České republiky s jinými zeměmi, konkrétně s Kanadou, Japonskem, Švédskem a s Německem od roku 2000 do roku 2015.

2. Daňový systém České republiky

Daňový systém České republiky je ve své podstatě velmi podobný systémům vyspělých a především evropských zemí. Daně jsou velmi důležitým, ale ne hlavním zdrojem příjmů státního rozpočtu a v zásadě se dělí na daně přímé a nepřímé. [1]

Aby daňový systém správně fungoval, jsou na něj kladeny určité požadavky. Celková daňová povinnost (daňové zatížení) je suma všech plateb, které musíme platit. Se souhrnem všech daní souvisí daňová kvóta. Daňová kvóta je poměr vybraných daní na hrubém domácím produktu (HDP). Je to další ukazatel, který slouží k mezinárodnímu srovnávání.

Pro dobrý daňový systém je důležité:

- zabezpečení dostatečného daňového výnosu,
- daňová spravedlnost,
- daňová efektivnost,
- právní perfektnost,
- jednoduchost a srozumitelnost,
- transparentnost,
- pružnost,
- předvídatelnost.

Z hlediska platební schopnosti to znamená, že každý by měl odvádět právě tolik, kolik odpovídá jeho možnostem (kolik, je schopen). Není ale lehké posoudit, který subjekt má více a který méně. Z pohledu principu prospěchu by měl odvádět ten, kdo má z veřejných služeb prospěch. Je tedy nutné určit, na koho daná daň dopadá.

Zabezpečení daňového výnosu je samostatný a důležitý požadavek na daňový systém. Důraz na tento požadavek způsobuje hledání nových předmětů daně. Pokud by ale toto byl přednostní požadavek na systém, mohlo by dojít k opomenutí ostatních důležitých požadavků.

Daňová efektivnost se snaží zajistit co nejnižší náklady na daňový systém. Největší náklady na daňový systém tvoří náklady administrativní a vznik nadměrného daňového břemene. Administrativní náklady by nejvíce minimalizovala jedna pevná a jednoduchá daň. Daňové břemeno vzniká tím, že pokud bude uvalena daň např. na určitý druh zboží, spotřebitelé, kteří si chtěli zboží koupit, si to rozmyslí a raději si vyberou zboží jiné, na které daň uvalena nebude. Toto spotřebitelské chování způsobí to, že spotřebitel daň nezaplatí a nepřispěje tak do veřejného rozpočtu – daň tedy sníží užitek, který má spotřebitel ze zboží a sníží se i daňový výnos.

Daňovou spravedlností se rozumí to, aby každý člověk přispíval pomocí daní na potřeby společnosti ve výši, která odpovídá jeho možnostem a prospěchu, který by měl z využití společných potřeb poskytovaných státem. Daňovou spravedlnost posuzujeme z principu platební schopnosti a z principu prospěchu.

Každý dobrý daňový systém by měl být jednoduchý a srozumitelný, aby se v něm každý orientoval. Nicméně s množstvím daní, složitostí jejich výpočtu a celkovou komplikovaností není snadné naplnit tento požadavek. Nicméně pokud by byl systém příliš jednoduchý, mohlo by docházet k nedorozumění a pochybnostem.

Transparentnost daňového systému znamená, že systém by měl být tvořen tak, aby každému platícímu subjektu bylo jasné, od koho, na co a kam jsou daně odvedeny.

Aby byl daňový systém účinný, musí být právně podložen. Pokud by neexistovala právní perfektnost, docházelo by z důvodu právní nepřesnosti k vyhnutí se dani a zvyšovalo by to nejistotu v daňových subjektech, které by nevěděli, jak vlastně mají daň odvádět. [2]

2.1 Historie daní

Daně jako takové vznikly spolu s prvními státy. Z počátku tvořily spíše příjem panovníka, ale se vznikem nových významných funkcí se začaly přerozdělovat do různých skupin. Již v době antiky existovaly peněžní daně přímé a nepřímé, ale měly velmi malý vliv pro hospodaření.

V raném středověku byly daně stále spíše neutrální, nepravidelné a dobrovolné. V České republice byla dobrovolná naturální daň svobodných obyvatel a obyvatel královského města až do ražby prvních mincí.

V rozvinutém středověku se zvýšil význam daní a daně začaly být pravidelné a povinné. Přímé daně se platily z hlavy a z majetku. Nepřímé daně se odváděly jako daně z oběhu zboží, anebo jako daně z právního převodu zboží (obchodní daň). Vzhledem k nespravedlivosti a nepravidelnosti výběru daní byly časté vzpoury a povstání.

V roce 1848 v době buržoazní revoluce začaly být daně považovány za omezování práv člověka. Měly by být vybírány pouze v takové výši, aby pokryly nutné výdaje státu. Zavedly se novodobé zásady zdanění, takže daně začaly být všeobecné (zrušení feudálních privilegií) a zákonné. Požadavkem liberalismu byl vyrovnaný státní rozpočet.

V posledních desetiletích 18. století proběhlo v evropských zemích mnoho daňových reforem, rostla úloha státu a s tím rostl i podíl nepřímých daní. Z důvodu platební schopnosti se využívalo progresivního zdanění.

Mezi první a druhou světovou válkou došlo až k trojnásobnému růstu daňových kvót a objevila se nově i daň z tabáku.

V poválečném období v tržních ekonomikách došlo k růstu daňového zatížení a harmonizace daňových systémů byla stále intenzivnější zejména u nepřímých daní. V tomto období vzniká ve Francii nová nepřímá daň – Daň z přidané hodnoty (DPH). V centrálně řízených ekonomikách došlo k přerušování vývoje daňových systémů a dochází k centralistickému rozdělování daní a k cenové politice. Výsledkem těchto aktivit je vysoká daňová kvóta a malý význam důchodových daní fyzických osob, které jsou tvořeny mzdami. Po nastoupení demokratických režimů bylo tedy nutné tyto daňové soustavy reformovat a přizpůsobit potřebám nového trhu.

2.2 Konstrukce daní

Daň je povinná, zákonem uložená platba do veřejného rozpočtu, která je nenávratná, neekvivalentní a neúčelová.

Musí ji tedy platit každý a z právního hlediska omezuje svobodu jednotlivce. Proto je daň upravena závaznou právní normou, tedy zákonem. Daně jsou určeny k úhradě společných potřeb společnosti (např. základní školství, obrana státu, veřejné osvětlení). Nenávratnost znamená, že platbu, kterou státu odvedu, nezískám zpět jako by tomu bylo u půjčky. Daň je tedy cena za to, že jedinec spotřebovává veřejné statky a služby, ale neplatí, že množství peněz, které vložím do rozpočtu, ve stejné částce čerpám. Mohu využívat veřejné statky více, ale také méně – daň je neekvivalentní. Neúčelovost daní je dána tím, že nikdo, kdo daň platí, neví, co konkrétně bude z prostředků financováno.

Daně v moderním světě plní řadu funkcí, nejsou tedy určeny pouze jako krytí veřejného rozpočtu.

Nejdůležitějšími funkcemi jsou funkce:

- fiskální,
- alokační,
- redistribuční,
- stimulační,
- stabilizační.

Nezákladnější funkcí je funkce fiskální – schopnost naplnit veřejný rozpočet. Fiskální funkce je nejdůležitější funkce daní a musí být vždy splněna, nicméně nelze ignorovat funkce ostatní. Pokud bychom ostatní funkce ignorovali, mohlo by to mít negativní důsledky – zvýšení nezaměstnanosti, úpadek ekonomického subjektu apod.

Alokační funkci plní daně proto, že dochází k selhání tržního mechanismu a neodpovídá tak představě státu o budoucím vývoji společnosti.

Stát poskytuje daňovou podporu (zvýhodňuje spotřebu nebo umožňuje snížení své daňové povinnosti) a znevýhodňuje spotřebu (spotřební daň u tabákových výrobků).

Redistribuční funkcí se stát snaží snížit rozdíly v důchodech jednotlivých subjektů. Stát od bohatších vybírá daně ve větší míře a zároveň zvyšuje příjmy chudších pomocí transferů (příspěvků). Neumíme přesně změřit, kdo má více a kdo méně, a tak používáme základ daně, ze kterého se daň vypočítává. Při měření dopadu daně se ale většinou vychází z poměru částky daně a příjmu.

Stimulační funkce využívá toho, že jsou daně považovány za újmu, a tak se subjekty snaží co nejvíce snížit svou daňovou povinnost. Stát může vytvářet pozitivní i negativní stimulační funkce. Pozitivní stimulační funkce je ve formě úspor (snížení základu daně o ztrátu z podnikání minulých let). Pro využití úspor musí jednotlivec splnit určité podmínky. Negativní stimulační funkce se stát snaží omezit spotřebu zvýšením daně (vysoká spotřební daň na cigarety). Stabilizační funkce může být opatřením ke zmírnění výkyvů ekonomického cyklu. [2]

S daněmi souvisí také **daňové principy**, což jsou požadavky na daně, díky kterým budou daně dobré. Nicméně existuje velké množství takových požadavků, a proto je nutné dělat kompromisy.

2.2.1 Konstruktivní prvky daně

Důležité není jen to, zda stát vybere potřebný objem prostředků, ale také to, jak daně působí na ekonomické subjekty, kdy a od koho se vyberou a jak velká zátěž pro subjekty daň bude.

Konstruktivní prvky rozhodují o míře dopadu daní na jednotlivé ekonomické subjekty a domácnosti.

Mezi základní konstruktivní prvky daně patří:

- daňový subjekt,
- základ daně a jeho osvobození,
- úprava základu daně (odpočty),
- sazba daně,
- slevy na dani.

Daňový subjekt je podle zákona osoba, která je povinna strpět, odvádět nebo platit daň. Bude nás zajímat skupina, jejíž předmět je dani podroben a skupina, která je pověřena daň odvádět. Z hlediska pravidel placení daní dělíme daňové subjekty na poplatníky a plátce daně. Poplatníkem daně je ten, kdo nese daňovou zátěž a jehož předmět (příjem, majetek) je dani podroben. Zpravidla bývá poplatník také plátcem daně, tedy tím, kdo daň platí. Ne vždy tomu ale tak je. Poplatník daně z nemovitých věcí může daň zahrnout do ceny nájmu a daňová zátěž tak může připadnout na nájemce.

Poplatník a plátce jsou také rozdílní u nepřímých daní (např. u DPH), kdy se daň promítne do ceny zboží, zaplatí ji tedy konečný spotřebitel, ale povinnost odvést daň má prodávající. Z technických důvodů je někdy výhodnější, aby byl poplatník a plátce rozdílný. Kromě výše uvedeného příkladu to platí také u platby daně sražené z připsaných úroků na bankovní účet. Tomuto principu výběru daně se říká srážka daně u zdroje. Výhodou je, že daň je odvedena velmi rychle a efektivně.

Základ daně nám říká, co je předmětem zdanění, tedy z čeho daň platíme. Pro efektivní vybírání daní je potřeba tuto část co nejpřesněji definovat, aby se daňový subjekt nemohl vyhnout zdanění. Základ daně musí být vyjádřen v měřitelných jednotkách, tedy buď ve fyzikálních (kus, m², hl,...) nebo v korunách.

Historicky nejstarším předmětem daně je daň z hlavy, kde předmětem daně byla osoba – platilo se za to, že existujeme. Dnes se již tato daň téměř nepoužívá.

Dalšími předměty daně jsou důchody, majetek a spotřeba.

Majetkové daně mají také dlouhou historii a výhodou tohoto předmětu je to, že majetek je zpravidla viditelný a nepotřebuje náročnou evidenci. Nemovité věci jsou nejčastějším a velmi oblíbeným předmětem zdanění, protože s nemovitou věcí nelze pohybovat a nedá se zatajit. Majetkové daně jsou dnes už spíše doplňkové a platí, že poplatník = plátce daně.

Daně ze spotřeby jsou značně složité a zdanění je subjekty méně viditelné, a tak je lépe snáší. Tato daň je obsažena v ceně zboží, případně služeb a je odváděna plátcem (prodávajícím). Spotřební daně se řadí mezi nepřímé daně (poplatník je jiná osoba než plátce), ostatní druhy daní jsou přímé daně, kde je důležité určit poplatníka.

Nejmladším předmětem daně je důchod. Mezi důchodové daně patří daně z příjmů fyzických a právnických osob. Zejména daň z příjmů fyzických osob hraje jednu z nejdůležitějších rolí v redistribuční funkci. Tyto daně jsou nepopulární a subjekty se snaží, co nejvíce snížit svou daňovou povinnost.

Vynětí z předmětu daně určuje hranici, za kterou už nesahá předmět daně. Vynětí se často označuje jako „toto není předmětem daně“, a tím zvyšuje právní jistotu daňových subjektů. U daně z příjmů se jedná například o přijaté zápůjčky, které se nepovažují za zvýšení majetku poplatníka. Vynětí se také používá tam, kde nejsme schopni přesně určit předmět daně, a tak zajišťuje, aby v předmětu daně nebylo něco, co do něho logicky nepatří.

Osvobození od daně určuje část předmětu daně, ze které se daň nevybírání a daňový subjekt tak není povinen, zpravidla ani oprávněn, zahrnout předmět do základu daně. Na druhou stranu ale také nelze uplatnit položky k této části předmětu daně (výdaje s tím související). Rozlišujeme osvobození úplné a částečné.

Úplné osvobození se použije v případě, že jsou splněny všechny podmínky. Pokud nejsou splněny všechny podmínky, anebo je některá z podmínek překročena (např. limit příjmu překročen o 1 Kč), pak nelze osvobození použít a tato část se zahrne do základu daně.

Částečné osvobození znamená, že při splnění podmínek je osvobozená část příjmu a část, která je převyšující se zahrne do základu daně. Můžeme se setkat také s podmíněným osvobozením, kdy je daňový subjekt povinen doložit splnění podmínek pro osvobození od daně pro stanovené období.

Zdaňovací období je pravidelný časový interval, za který nebo na který se základ daně stanoví a daň vybírá. Základní zdaňovací období je 12 měsíců, u nás většinou kalendářní rok. U některých daní by ale bylo toto období příliš dlouhé, a tak se stanovuje kratší – u spotřebních daních je to nejčastěji kalendářní měsíc.

Daňové odpočty se využívají především u daně z příjmů, kde se o odpočty snižuje základ daně. Daňové odpočty vytvářejí složitější konstrukci daně, ale velmi dobře plní sociální cíle a stimulační funkci daní. Odpočty rozdělujeme na standardní a nestandardní.

Standardní daňové odpočty snižují základ daně o pevnou částku nebo procentuální část za splnění určitých podmínek. Tento druh odpočtů zohledňuje sociální postavení poplatníka daně.

Nestandardní odpočty jsou takové položky, které si může daňový subjekt odečíst od základu daně ve výši, která je prokazatelná. Do těchto odpočtů patří zejména bezúplatná plnění (dary, dárcovství krve, úroky z bytových úvěrů). Nestandardní odpočty jsou limitovány absolutní částkou, kterou nelze překročit (úroky nemohou přesáhnout 300 tisíc za rok) nebo relativně, tedy procentem (dary maximálně 15% základu daně). Díky těmto odpočtům může stát motivovat subjekt k žádoucímu jednání.

Sazba daně je algoritmus, pomocí kterého dokážeme stanovit výši konkrétní daně daňového subjektu z jeho základu daně sníženého o daňové odpočty. Sazba daně je upravena daňovým zákonem a používá se několik typů.

Podle druhu předmětu daně rozdělujeme sazbu na jednotnou a diferencovanou. Jednotná sazba daně je stejná pro všechny typy předmětu daně. Takovou sazbu má daň z nabytí nemovité věci, daň z elektřiny a daň z příjmů. Diferencovaná sazba daně je sazba, která je různá podle předmětu daně. Příkladem může být daň z přidané hodnoty, kde většina zboží a služeb má 21% sazbu daně, ale potraviny mají 15% a léky a knihy 10%.

Pokud zohledníme vztah k velikosti základu daně, můžeme sazbu rozdělit na pevnou a relativní (ad valorem), která se dále dělí na lineární a progresivní.

Pevná sazba předpokládá specifický základ daně (např. sazba daně na 1 hl vína). Daň musí být vypočtena v korunách, a proto musí být v korunách buď základ daně, nebo jeho sazba.

Pokud je základ daně v korunách, pak se obvykle využívá pevná sazba. Pokud je základ ve fyzických jednotkách, pak se využívá relativních sazeb daně. Relativní, tedy procentuální sazba daně může být lineární nebo progresivní. Lineární sazba daně způsobí, že s růstem základu daně roste ve stejném poměru i daň (procento je stále stejné při různých velikostech základu). Progresivní sazba daně je složitější na výpočet, protože se základ rozdělí do několika pásem a pro každé pásmo se stanoví jiná výše sazby. Obvykle platí, že čím vyšší pásmo, tím vyšší je sazba.

Sleva na dani je dalším důležitým konstrukčním prvkem. Sleva na dani se odečítá od již vypočtené daně a snižují tak daňovou povinnost. Slevy na dani můžeme rozdělit na absolutní a relativní. Absolutní sleva je dána pevnou částkou (sleva na poplatníka u daně z příjmů fyzických osob). Relativní sleva na dani snižuje daň o určité procento (u silniční daně v závislosti na počtu jízd). [2]

2.3 Rozdělení daní

Každá daň nejlépe vyhovuje rozdílným požadavkům na daňový systém.

Základní členění daní:

- přímé
  - daně z příjmů
    - daň z příjmů fyzických osob
    - daň z příjmů právnických osob
  - daně majetkové
    - daň z nemovitých věcí
    - daň z převodu nemovitých věcí
    - silniční daň
- nepřímé
  - univerzální
    - daň z přidané hodnoty (DPH)
  - selektivní
    - cla
    - spotřební
      - z minerálních olejů
      - z alkoholu
        - z piva
        - z vína
        - z lihu a lihovin
      - z tabáku a tabákových výrobků

- ekologické daně
  - ze zemního plynu
  - z elektřiny
  - z pevných paliv

Daň z příjmů fyzických osob je daní univerzální, platí tedy pro všechny a musí ji odvádět každý, kdo má zdanitelné příjmy. Základ daně z příjmů se skládá z 5 dílčích základů (dle 5 paragrafů v daňových zákonech). Mezi dílčí zdanitelné příjmy patří příjem ze závislé činnosti (§6, mzda apod.), příjem ze samostatné činnosti (§7, podnikání), příjem z kapitálového majetku (§8, podíl na zisku), příjem z nájmu (§9) a ostatní příjmy (§10, příležitostné příjmy). Mezi ostatní příjmy patří výhry v loteriích nebo také příležitostné příjmy z pronájmu a příjmy, které nepřesáhnou částku 30 000 za rok, jsou od daně osvobozeny. Základ daně tvoří suma dílčích základů daně, které jsou kromě příjmu ze závislé činnosti, upraveny o výdaje s nimi související (buď skutečné, anebo paušální - %). Základ daně můžeme dále upravit o odpočty a celý základ se zaokrouhlí na 100 dolů a vypočteme tak daň, kterou můžeme dále snížit o slevy na dani.

Daň z příjmů právnických osob musí odvádět všechny právnické osoby, tedy společnosti. Základ daně tvoří všechny příjmy z podnikatelské činnosti a vychází z výsledku hospodaření před zdaněním. Sazby daně u právnických a fyzických osob jsou lineární, ale v odlišné výši.

Druhou skupinu přímých daní tvoří daně majetkové. Majetkové daně jsou pouze doplňkové a dělí se daň z nemovitých věcí, daň z převodu nemovitosti. [3]

Daň z nemovitých věcí se dále rozděluje na daň ze staveb a daň z pozemku. Daň z pozemku má diferencovanou sazbu daně, která se liší dle typu pozemku. Sazba daně ze staveb je pevná a diferencovaná, přičemž se sazba mění v závislosti na počtu podlaží dané stavby.

Daň z převodu nemovitosti (dříve daň z nabytí nemovitých věcí) se týká všech úplatných převodů nemovitosti. Je to jediná daň v České republice, která je jednorázová, což znamená, že se platí jen jednou v případě, že nastane daná skutečnost. Základem daně je obvykle kupní cena nemovité věci. [4]

Silniční daň se vztahuje na daňové subjekty, které používají pro účely podnikání auto. Výše daně se odvíjí od technických parametrů daného vozu a poplatníkem je majitel vozidla zapsaný v technickém průkazu. [5]

Nepřímé daně platí jiná osoba než je poplatník, plátcem daně je tedy někdo jiný. Nepřímé daně se dělí na univerzální, kam patří pouze daň z přidané hodnoty a daně selektivní. Selektivní daně dále rozdělujeme na spotřební daně, cla, energetické daně a daň silniční.

Daň z přidané hodnoty (DPH) se řadí mezi daně univerzální, je to tedy všeobecná daň, které podléhá dodání zboží, služeb a zboží z dovozu mimo EU. Tato daň je tedy obsažena v ceně zboží a služeb a je pro spotřebitele méně viditelná. V současné době většina zboží a služeb podléhá 21% sazbě, potraviny 15%, knihy a léky podléhají 10% sazbě daně.

Cla jsou velmi specifickou daní ze spotřeby. Jedná se o daň, která souvisí s převozem zboží přes hranice Evropské unie. Převoz zboží v rámci Evropské unie není clem zatížen, proto této dani podléhá pouze dovoz zboží ze států mimo Evropskou unii. [2]

Spotřební daně jsou selektivní daně, mají tedy přesně vymezený předmět daně. Tento druh daní se vztahuje na komodity, jako jsou minerální oleje, lihoviny, vína a meziprodukty, piva a tabákové výrobky. Základ daně je ve fyzických jednotkách (kus, hektolitr).

Ekologické (energetické) daně se vztahují na zemní plyn, pevná paliva (uhlí) a dodávku elektřiny.

Ostatní daňové příjmy tvoří především sociální pojistné a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Tyto příjmy jsou svou charakteristikou daněmi, ale nelze je zařadit ani mezi přímé, ani mezi nepřímé daně.

Pojistné na sociální pojištění splňuje všechny požadavky na daň. Tato daň plyne do veřejného rozpočtu nebo státních fondů. Pojistné je tvořeno jednou platbou a skládá se z nemocenského pojištění, pojistného na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Pokud je člověk zaměstnaný, pak menší část odvádí zaměstnanec a větší část zaměstnavatel. Podmínkou pro placení této daně je zdanitelný příjem, který tvoří základ daně. Osoba samostatně výdělečně činná, tedy podnikatel, platí celé % z vyměřovacího základu sama. Z této daně jsou vypláceny např. starobní důchody, nemocenské dávky nebo hmotná nouze.

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění hradí rozdíl od sociálního pojištění i osoby bez příjmů. Tato daň zabezpečuje základní zdravotní péči ve státě a je odváděna přímo zdravotním pojišťovněm. [2]

Daně lze ale rozdělit i podle dalších kritérií, jako jsou daně bez vztahu k velikosti základu daně, specifické daně, hodnotové daně, bez zdaňovacího období (vybírají se jen, když nastane určitá událost) a s pravidelnou periodicitou. Daně s pravidelnou periodicitou se dají dělit dále na běžné a kapitálové. Běžné daně vychází z tokových veličin, do této oblasti patří daně z příjmu nebo daň z přidané hodnoty. Kapitálové daně vycházejí ze stavových veličin (určitá složka majetku) a základ daně se načítá celé zdaňovací období.

Přímé daně mají zpravidla stejného poplatníka i plátce daně. Přímé daně jsou na pohled viditelnější než nepřímé daně, které tvoří součást ceny zboží nebo služeb. Díky tomu, že víme, kdo je poplatník i plátce daně, má schopnost vyhovět daňové

spravedlnosti. Na druhou stranu ale můžou tyto daně způsobit, že se lidé budou snažit méně pracovat, aby měli nižší příjmy a odváděli nižší daň. Může zde tedy vzniknout větší preference volného času, a proto musí stát nastavit tak vysokou daň, aby splnila dané požadavky, ale neměla příliš negativní vliv. Přímé daně se dále rozdělují na daně z příjmu fyzických a právnických osob a daně majetkové, kam patří daň z nemovitých věcí (pozemků, ze staveb) a daň z nabytí nemovitých věcí.

2.4 Správa daní

Správa daní je právo činit taková opatření, aby zajistila správné a úplné zjištění, stanovení a splnění daňových povinností. Patří sem především právo vyhledat daňový subjekt, vyměřit danou daň, vybrat daň, vyúčtovat a kontrolovat podle zákona o správě daní a poplatků. [6]

Člověk, který má na starost správu daní, je správce daně. Každý správce daně má na starost určitou daň a určitý počet daňových subjektů. Jednotlivé rozdělení správců daní je dáno věcnou působností, do které řadíme ve zjednodušené podobě orgány finanční správy (daně, poplatky), celní orgány (spotřební daně, poplatky, cla), místní orgány (místní poplatky), ostatní správní orgány (poplatky, sankce). Daňový subjekt je povinen spolupracovat se správcem daně.

Správa daní se řídí určitými pravidly, která je nutné dodržovat. Správce daně musí jednat pouze podle postupů, které jsou dané zákonem. Má pravomoc dělat jen takové úkony, které jsou podle zákona povoleny a nesmí tak zneužít svých pravomocí a postavení. Správce smí používat jen takové prostředky, které jsou dostačující pro splnění cíle, ale nesmí příliš omezovat daňový subjekt. Daňový subjekt a správce daně jsou povinni vzájemně spolupracovat. Správa daně je neveřejná a je zde uzákoněna mlčenlivost o skutečnostech, které jsou zjištěny při správě daní. Nedílnou součástí správy daně je dokazování a hodnocení důkazů. Daňový subjekt je povinen prokazovat pravdivost dat v daňovém přiznání a správce daně musí vždy vycházet ze skutečnosti. Při správě daní je také důležitá rovnost daňových subjektů, které mají stejná práva a povinnosti.

Správu daní lze tedy charakterizovat jako proces vedoucí ke splnění cíle správy daní. Tento proces lze rozdělit do určitých fází. [2]

2.4.1 Fáze správy daně

Registrační řízení slouží k registraci daňových subjektů a předchází tak samotné správě daní. Každý daňový subjekt, který má jakékoli podnikatelské oprávnění, je povinen podat přihlášku k registraci. Na základě této registrace je daňovému subjektu přiděleno daňové identifikační číslo (DIČ) sloužící k snadnější dohledatelnosti daňových subjektů.

Nalézací řízení je fáze, ve které správce daně vyměří daň, a případně ji dále doměří. V této fázi je stanovena výše daně, kterou může stanovit pouze správce daně pomocí platebního výměru.

Daňový subjekt má povinnost podat daňové tvrzení, dokázat pravdivost a úplnost předložených dat a být tak součinný při stanovení daně. Daňové tvrzení může být buď řádné (vyměření daně), dodatečné (doměření daně) nebo opravné. Řádné daňové přiznání je subjekt povinen podat ve lhůtě stanovené zákonem. Opravné daňové přiznání má daňový subjekt možnost podat kdykoli v době mezi podáním řádného přiznání a vypršením posledního dne lhůty pro podání. Dodatečné přiznání slouží ke změně vyměřené daně.

Vyměření daně se provádí obvykle na základě dodaného daňového přiznání a správce daně tak vyměří daň tzv. bez sdělení. Pokud správce daně zjistí jakékoli nesrovnalosti při výpočtu daně a daň v tomto důsledku má být rozdílná (vyšší, ale také nižší), vydá tzv. platební výměr na nově vypočtenou částku daně. Pro pochybnosti v daňovém přiznání je zahájen postup k odstranění pochybností, kde je daňový subjekt vyzván, aby opravil nebo doplnil, případně doložil dané údaje, a tím se daná věc vyřešila.

Daň se nejčastěji vyměruje k poslednímu dni lhůty pro podání daňového přiznání. Zákonná lhůta pro stanovení daně je ale tři roky počínaje dnem uplynutí lhůty pro podání řádného daňového přiznání. Po uplynutí těchto tří let zaniká nárok na výběr daně, ale také nárok na případný daňový odpočet.

Lhůta splatnosti daně je totožná s lhůtou pro podání daňového přiznání, není-li v zákoně stanoveno jinak. V případě velmi vysoké daně nebo vzniku dluhu je možné na základě žádosti individuálně povolit splátky daně na základě stanoveného platebního kalendáře.

Daňový subjekt má ze zákona povinnost platit zálohy na daň. Zálohy na daň se vypočítávají z příjmů za předcházející období a jsou rovnoměrně rozděleny jako platby pro další období.

Daně je možné platit především převodem na příslušný účet, v hotovosti, na pokladně správce daně (do částky 500 000 Kč), poštovní poukázkou nebo přeplatkem na dani.

Přeplatek je částka, která převyšuje splatnou daň (zaplatili jsme tedy více). Přeplatek nejčastěji vzniká na zálohách, které jsou konstruovány tak, aby převýšili danou daň (přičemž vychází z minulého období). Daňový subjekt může zažádat o vrácení přeplatku a správce daně vzniká 30 denní lhůta pro vrácení. Přeplatek může být ale také použit na úhradu jiné daně, u které vznikl nedoplatek.

Nedoplatek je ta část platby, která není uhrazena, přestože již uplynula zákonná lhůta pro uhrazení daně daně.

V případě, že dlužník není ochoten dobrovolně zaplatit dlužnou daň, je zahájeno vymáhání daně. Lhůta pro placení daně je šest let počínaje dnem splatnosti daně. Po uplynutí této doby zanikají práva na vymáhání daně, ale daňový subjekt může daň přesto dobrovolně zaplatit. Pokud je dlužník nespolehlivý a v minulosti došlo ke snaze vyhnout se dani, může správce daně zahájit **zajišťovací řízení**. Pokud daňový subjekt není ani na dále ochoten daň zaplatit, dochází k vydání daňové exekuce. Exekuční příkaz se vystaví na základě nedoplatků a je zvolen způsob jeho naplnění (srážky ze mzdy, prodej nemovité/movité věci). [2]

2.5 Optimalizace daňové povinnosti

Daňová optimalizace je činnost vedoucí k tomu, aby mohl daňový poplatník odvádět co nejnižší možnou daň a to legálně. Mezi optimalizaci daňové povinnosti patří daňová úspora, odložení daně, vyhnutí se dani a daňový únik.

Daňová úspora se používá pro snížení základu daně. Daňová úspora zahrnuje odčitatelné položky, odečtení ztráty z minulých let, uplatnění slev, uplatnění výdajů paušálem nebo procentem z příjmu. Tímto způsobem může tak poplatník ušetřit na dani.

Odložení daně znamená, že daň se odkládá do budoucnosti. Odložená daň vzniká v důsledku dočasných rozdílů mezi účetním a daňovým pojetím účetních nákladů.

Vyhnutí se dani je možné využitím různých mezer v zákonech. Je to ale jen dočasný způsob, protože pokud mezeru v zákoně začne využívat více poplatníků, vede to většinou ke změně daňového zákona. Tento způsob není nelegální, ale je nemorální.

Daňový únik je nelegální způsob optimalizace daňové povinnosti. Jedná se o protiprávní jednání poplatníka zkrátit svou daňovou povinnost. Je základem pro šedou ekonomiku a při zjištění daňového úniku hrozí sankce.

2.6 Daňové ráje

Daňové ráje označují země, ve které jsou mimořádně zvýhodněny zahraniční firmy. Tyto země se snaží přilákat zahraniční investory (mezinárodní kapitál) a nabízejí určité výhody. Zisky zahraničního podniku, neboli offshore společnosti, jsou zdaněny minimálně.

Offshore společnosti jsou nejčastěji společnosti založeny na základě speciálních zákonů, a tak se řídí jinými zákony než místní korporace. Tyto společnosti se většinou využívají pro anonymitu vlastnictví a ochranu tohoto majetku a pro zvýšení prestiže podnikání. Společnosti musí mít sídlo společnosti v zemi daňového ráje, musí mít v zemi místního zástupce a musí hradit vládě daného státu paušální daň, která je ale hodně nízká.

Mezi daňové ráje se řadí Britské Panenské ostrovy, Bermudy, Panama, Hongkong, Kajmanské ostrovy, Kypr, Monako, Bahamy, Lichtenštejnsko a další. Obecně jsou tyto země velmi malé a mají malý počet obyvatel, ale vykazují vysoké ekonomické výkony.

3. Daňová zátěž a metody jejího výpočtu

Daně tvoří nejdůležitější skupinu příjmů plynoucích do veřejných rozpočtů, protože představují přibližně 90% všech veřejných příjmů. Daňové zatížení můžeme tedy zjednodušeně popsat jako souhrn všech daní, které se na daném území vybírají.

Pro zjištění daňové zátěže v konkrétní zemi se využívá několik metod výpočtu pomocí makroekonomických ukazatelů. Nejčastěji využívané způsoby výpočtu jsou pomocí daňové kvóty, implicitních daňových sazeb, indexu daňového zatížení a den daňové svobody.

3.1 Daňová kvóta

Daňová kvóta představuje mezinárodní ukazatel pro podíl vybraných daní určitého státu na hrubém domácím produktu (HDP) tohoto státu. [7] Hrubý domácí produkt je veličina, která ukazuje konečnou celkovou finanční hodnotu statků a služeb vytvořenou za dané období na území daného státu. Daňovou kvótu rozdělujeme na jednoduchou a složenou.

Jednoduchá daňová kvóta (DK)

Jednoduchá daňová kvóta představuje podíl daní (bez příspěvků na sociální a zdravotní pojištění) a cel na hrubém domácím produktu v běžných cenách. Zahrnuje do výpočtu tedy pouze daně, které splňují přesnou definici daní.

Složená daňová kvóta (SDK)

Složená daňová kvóta má vyšší vypovídací schopnost a představuje velmi vhodný mezinárodní srovnávací ukazatel.

SDK se vypočítá jako poměr výnosu všech daní, cel a pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení k HDP v běžných cenách.

3.2 Implicitní daňové sazby

S pomocí implicitní daňové sazby je možné změřit dopad jednotlivých daní na ekonomické aktivity nebo příjmy. Tento nástroj pro výpočet daňového zatížení používá především Eurostat. Eurostat je statistickým úřadem Evropské unie.

Implicitní daňovou sazbu získáme podílem celkových daňových výnosů ze všech typů příjmů k daňovému základu těchto daní (ke spotřebě, práci, kapitálovým příjmům).

Implicitní daňová sazba na spotřebu se spočítá jako poměr celkových příjmů z daní ze spotřeby (DPH a spotřební daně) a celkových konečných nákladů domácností na spotřebu.

Implicitní daňovou sazbu na práci vypočítáme podílem daní a pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení (hrazené jak zaměstnavatelem, tak zaměstnancem, tedy celou odvedenou sumu pojistného) k celkovým nákladům na práci, tj. celková suma náhrad vydaných zaměstnancům na našem území včetně daní z mezd. Nejvyšší daňové zatížení práce má u nás práce pojistné na zdravotním a sociálním pojištění.

Implicitní daňová sazba z kapitálu představuje podíl daní z výnosů úspor a investic domácností a firem k objemu světových výnosů z kapitálu a podnikání daňových rezidentů podléhajících zdanění na území ČR. [8]

3.3 Index daňového zatížení

Index daňového zatížení je jedna z dalších metod, jak zjistit a porovnat daňové zatížení jednotlivých zemí. Vychází z daňových sazeb, administrativních nákladů a s tím spojené množství času, které je potřeba ke zpracování jednotlivých daní a dále využívá dotazníkového šetření. Tento index se tedy nezaměřuje pouze na daňové příjmy a nominální HDP, ale i na další hlediska, které mají vliv na daňové zatížení v daných zemích. Index daňového zatížení, neboli WTI, je více kritériální index skládající se z více indexů, jako je index hodnotící zatížení korporací, zátěž daně z příjmů fyzických osob (včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění), majetkové daně, daně na spotřebu a VAT – index, který obsahuje DPH, daně z obratu apod.

Tato metoda je použitelná ve všech srovnatelných zemí OECD.

OECD je mezivládní organizace 35 ekonomicky rozvinutých států světa pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a pochází z anglického výrazu (Organisation of Economic Co-operation and Development). [9]

3.4 Den daňové svobody

Den daňové svobody rozděluje kalendářní rok na 2 období. Poplatníci daně v prvním období vydělávají pouze na zaplacení daně, tedy na pokrytí výdajů vlády a veřejných institucí. Den daňové svobody je dnem, kdy už poplatníci vydělávají jen sami pro sebe a o penězích rozhodují sami. Čím blíže je tento den k začátku kalendářního roku, tím menší je daňové zatížení daného státu.

Výpočet vychází z dat OECD a je založený na porovnání veřejných výdajů státu s hrubým domácím produktem vyprodukovaném v určitém roce v daném státě. Existují i jiné metody výpočtu jako je například rozdělení roku na dvě části v poměru celkových daňových příjmů a čistého národního důchodu. Den daňové svobody je tedy také jedna z variant, jak porovnat daňové zatížení ČR a ostatních států světa. V roce 2017 připadl Den daňové svobody v ČR na 29. květen, což je o 4 dny méně než předchozí rok. [10]

4. Mezinárodní srovnání daňové zátěže

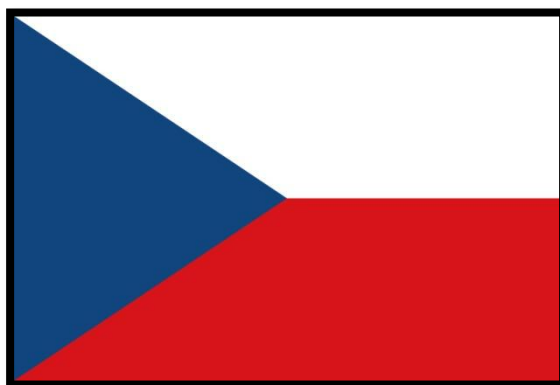
V této části se budu zabývat již konkrétním porovnáním daňové zátěže České republiky s jinými zeměmi světa. Mezi tyto země, jak jsem uvedla již v úvodu této práce, patří Kanada, Japonsko, Švédsko, Německo a Chorvatsko. Státy budu porovnávat od roku 2000 do roku 2015 kvůli dostupnosti dat – data zveřejněná v databázi OECD jsou v tuto chvíli do roku 2015. pro porovnání využiji složenou daňovou kvótu. V České republice se zaměřím kromě daňové kvóty ještě na Den daňové svobody.

Daňovou kvótu jsem pro porovnání vybrala proto, že je to nejpoužívanější ukazatel daňového zatížení. Daňová kvóta je definovaná jako součet všech daňových příjmů veřejného rozpočtu na hrubém domácím produktu v procentech. Daňová kvóta může být jednoduchá nebo složená. Jednoduchá daňová kvóta má nižší vypovídací schopnost, protože se zde nepočítá se sociálním a zdravotním pojištěním. Naproti tomu složená daňová kvóta má vyšší vypovídací schopnost, protože zohledňuje všechny daně (včetně sociálního a zdravotního pojištění) procentem na hrubém domácím produktu. Ve většině statistik se tedy využívá této složené daňové kvóty. Použití daňové kvóty ukrývá spoustu výhod, jako je především jednoduchost a možnost mezinárodního srovnání v různých letech.

Česká republika

Česká republika je vnitrozemský stát nacházející se ve středu Evropy. Země se rozkládá na 78 866 km² a patří tak mezi poměrně malé státy, čemu odpovídá také počet obyvatel, který je přibližně 10 milionů.

Česká republika sousedí na severu s Polskem, na východě se Slovenskem, na jihu s Rakouskem a na západě s Německem. Celé území se rozděluje na Čechy, Moravy a Slezsko, a poté dále na jednotlivé kraje. Hlavním městem ČR je Praha.

Obrázek 1 - Vlajka ČR

Česká republika je parlamentní republikou, kde tedy výkonnou moc ovládá prezident a vláda. Hlavou státu je prezident volený přímou volbou. [11]

Z ekonomického hlediska patří ČR mezi nejrozvinutější státy Evropy. Zabývá se především zemědělstvím (pěstování obilí, brambor, cukrové řepy) a automobilovým průmyslem. Česká republika je také členem Evropské unie a to od roku 2004 a zároveň je od roku 2007 členem Schengenského prostoru, ale stále není součástí eurozóny. V České republice je tedy měnou česká koruna. [12]

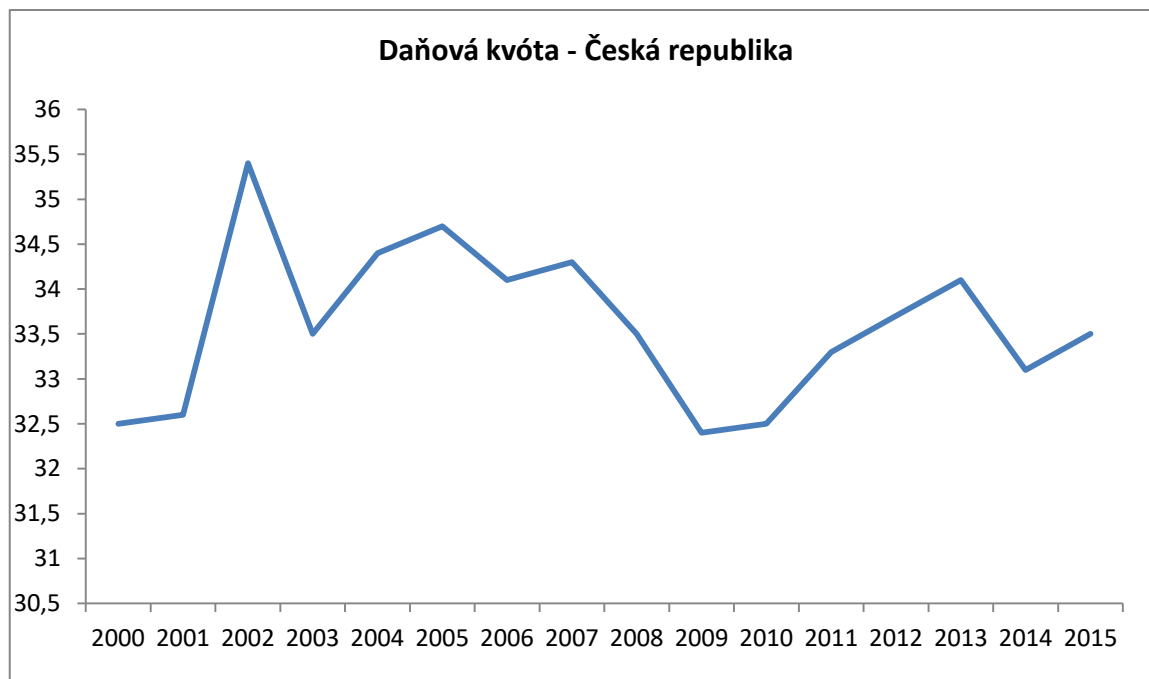
Daňová kvóta

V roce 2015 dosahovala daňová kvóta České republiky 33,5 %, což je pod průměrem zemí OECD. Nejvyšší daňovou kvótu má dlouhodobě Dánsko.

Tabulka 1 - daňová kvóta České republiky 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
32,5	32,6	35,4	33,5	34,4	34,7	34,1	34,3

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
33,5	32,4	32,5	33,3	33,7	34,1	33,1	33,5

Obrázek 2 – Graf daňové kvóty - ČR

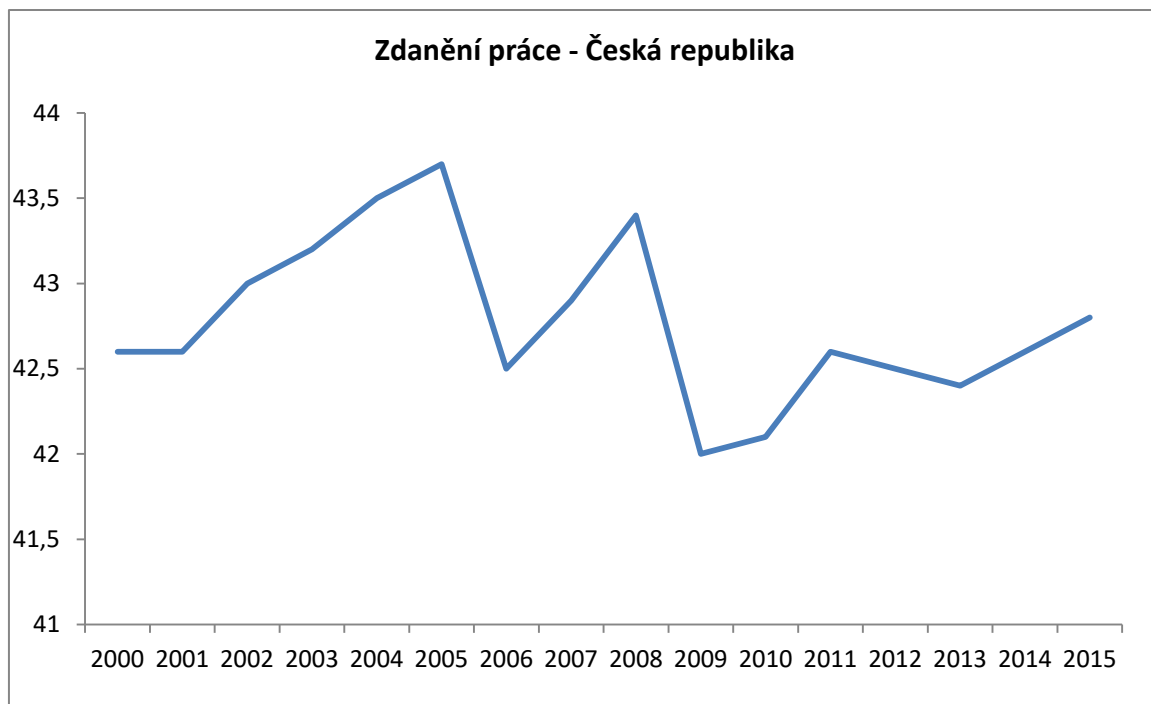
Zdanění práce

Odvody na dani z příjmu jsou v České republice v porovnání s ostatními zeměmi OECD podprůměrné, nicméně celkové zdanění práce patří mezi nejvyšší. Tento rozdíl je dán tím, že do zdanění práce je nutné započítat i povinné pojistné placené zaměstnavateli za zaměstnanci a to už celkové % zdanění poměrně navyšuje. V roce 2015 dosahovalo zdanění práce 42,8%, což je vyšší než je průměr OECD. Nejvyšší zdanění práce ze zemí OECD vykazuje dlouhodobě Belgie.

Tabulka 2 – zdanění práce České republiky 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
42,6	42,6	43	43,2	43,5	43,7	42,5	42,9
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
43,4	42	42,1	42,6	42,5	42,4	42,6	42,8

Obrázek 3 - Graf zdanění práce - ČR

Den daňové svobody

Na Den daňové svobody se zaměřuje Liberální institut, který tento datum každoročně měří. V roce 2016 byl Den daňové svobody v České republice o čtyři dny za průměrem OECD. Nejlépe na tom je Jižní Korea (28. 4.) a Švýcarsko (5. 5.). [10] Pro zajímavost níže uvádím Den daňové svobody v České republice.

Tabulka 3 - Den daňové svobody

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6. 6.	7. 6.	11. 6.	12. 6.	15. 6.	14. 6.	14. 6.	11. 6.	7. 6.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
13. 6.	18. 6.	15. 6.	9. 6.	11. 6.	10. 6.	5. 6.	2. 6.

Kanada

Kanada je rozlohou druhou největší zemí světa. Země se rozkládá na 9 984 670 km². Počet obyvatel se pohybuje okolo 35 milionů. Hlavním městem Kanady je Ottawa.

Kanada je federací deseti provincií a tří spolkových teritorií. Oficiálními jazyky jsou angličtina a francouzština a je také multikulturní.

Obrázek 4 – Vlajka Kanada

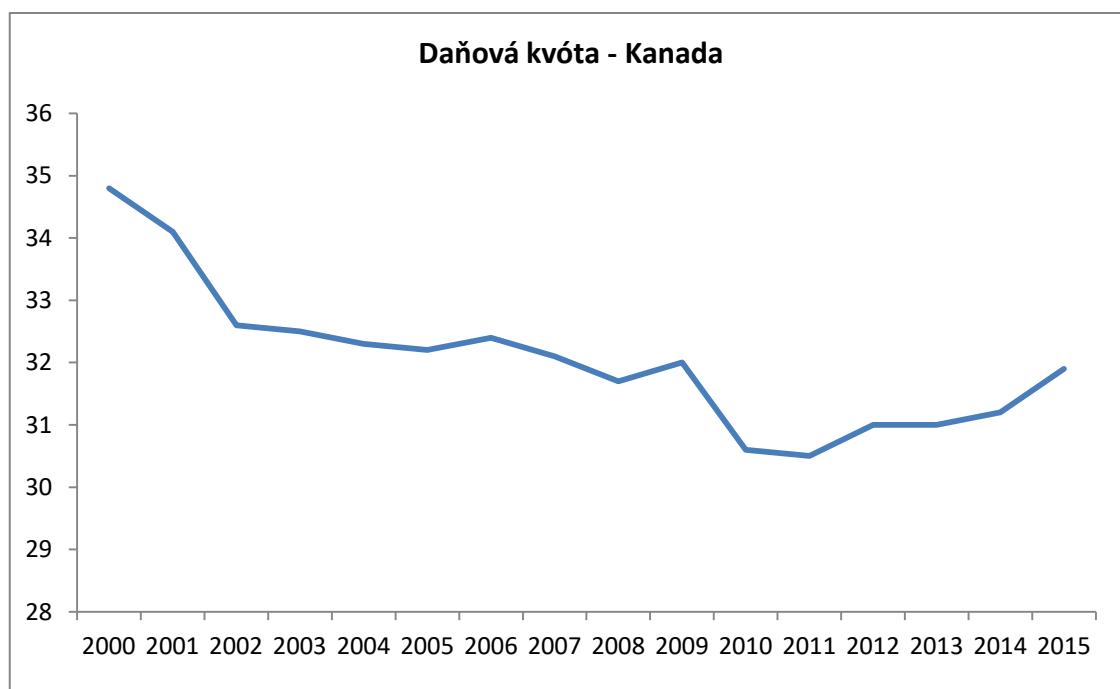
Z ekonomického hlediska jde o technicky vyspělou zemi, která má k dispozici velké množství přírodních a nerostných surovin. Její hrubý domácí produkt má rostoucí trend, což je dáno větší spotřebou domácností díky nárůstu mezd. [13]

Daňová kvóta

Daňová kvóta je pod průměrem OECD. V roce 2015 byla mezi patnácti nejnižšími hodnotami zemí OECD.

Tabulka 4 – daňová kvóta Kanady 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
34,8	34,1	32,6	32,5	32,3	32,2	32,4	32,1
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
31,7	32,0	30,6	30,5	31,0	31,0	31,2	31,9

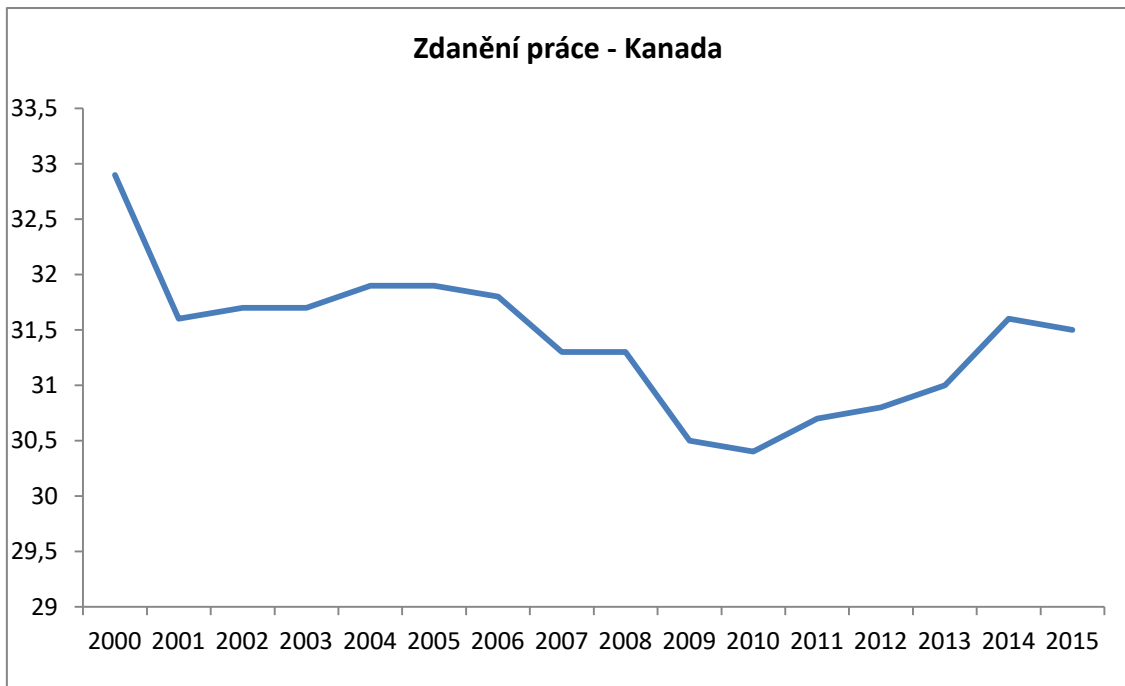
Obrázek 5 - Graf daňové kvóty - Kanada

Zdanění práce

V Kanadě funguje progresivní zdanění, daň se tedy odvíjí podle výše příjmu (15 %, 20,5 %, 26 %) Ovšem přesto, že samotná daň je vyšší, už neodvádí vysoké procento na pojistné na sociálním pojištění, ale pouze okolo 3% na pojistné, které je obdobou našeho důchodového pojistného. Celkové zdanění práce se pohybuje na průměru zemí OECD.

Tabulka 5 - zdanění práce Kanady 2000 - 2015

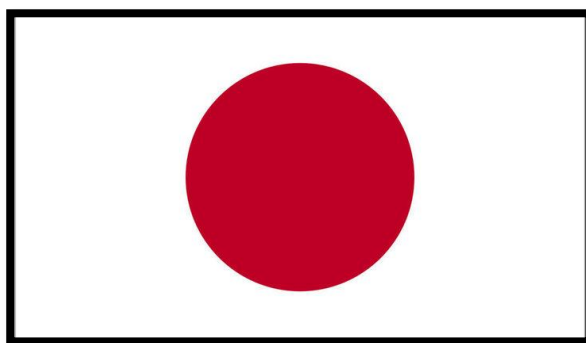
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
32,9	31,6	31,7	31,7	31,9	31,9	31,8	31,3
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
31,3	30,5	30,4	30,7	30,8	31,0	31,6	31,5

Obrázek 6 – Graf zdanění práce - Kanada

Japonsko

Japonsko je ostrovní stát ležící v Asii. Rozléhá se na téměř 378 000 km² a žije zde přibližně 127 milionu obyvatel. Hlavním městem Japonska je Tokio. Japonsko je známé jako Země vycházejícího slunce a to také „Japonsko“ v překladu opravdu znamená. Tato země je konstituční monarchií, konkrétně císařství.

Obrázek 7 – Vlajka Japonsko

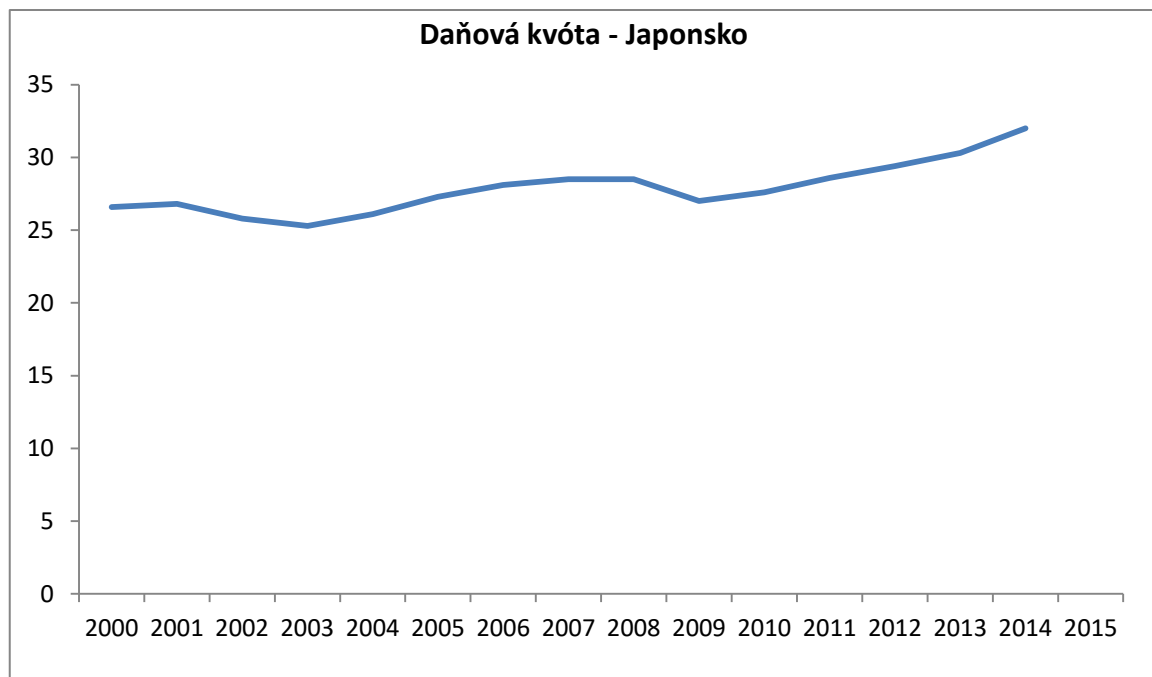
Japonská ekonomika se dá považovat za velmoc, protože je třetí největší ekonomikou na světě. Japonsko je také stabilním asijským zahraničním partnerem jak pro Českou republiku, tak i pro ostatní státy Evropy. [14]

Daňová kvóta

Nejnovější data o daňové kvótě Japonska jsou z roku 2014. Data z roku 2015 nejsou stále k dispozici, přesto můžeme vidět, že daňová kvóta této země dosahuje nižších hodnot než jaké můžeme vidět v Evropě.

Tabulka 6 – daňová kvóta Japonska 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
26,6	26,8	25,8	25,3	26,1	27,3	28,1	28,5
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
28,5	27,0	27,6	28,6	29,4	30,3	32,0	-

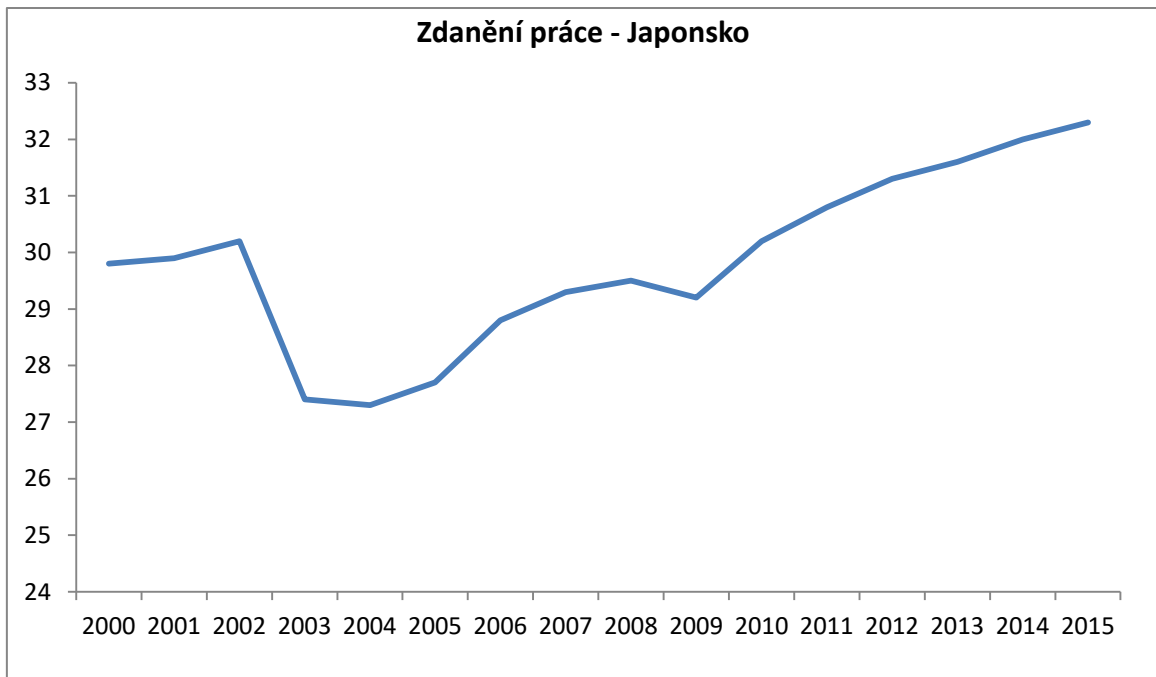
Obrázek 8 – Graf daňové kvóty – Japonsko

Zdanění práce

Daňové sazby v Japonsku jsou závislé na výši příjmu (10 %, 20 %, 30 %, 37 %). Je ale možné si odečíst výdaje na vzdělávání a péči o děti ze základu daně. Daňové sazby jsou tedy vyšší, ale příspěvek na sociální zabezpečení se pohybuje okolo 10%. Celkové zdanění práce postupně pomalu narůstá, stále se ale drží průměru OECD.

Tabulka 7 – zdanění práce Japonska 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
29,8	29,9	30,2	27,4	27,3	27,7	28,8	29,3
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
29,5	29,2	30,2	30,8	31,3	31,6	32	32,3

Obrázek 9 - Graf zdanění práce - Japonsko

Švédsko

Oficiální název Švédska je Švédské království a je to jeden ze severských států na Skandinávském poloostrově. Se svou rozlohou 449 964 km² patří k největším státům Evropy a kromě pevninské části se také značně rozléhá na velkém množství ostrůvků.

Přesto, že je to poměrně rozlehlý stát, žije zde pouze okolo 10 milionu obyvatel. Tato země je konstituční monarchií a hlavním městem Švédska je Stockholm.

Obrázek 10 – Vlajka Švédska

Švédsko je také proslulé Nobelovou cenou, která se každoročně uděluje za zásadní vědecký výzkum, technické objevy nebo za přínos společnosti, a to v oboru fyzika, chemie, fyziologie, lékařství, literatura, mír a ekonomii (Cena Švédské národní banky za rozvoj ekonomické vědy na památku Alfreda Nobela). Ve všech oblastech je považována za nejprestižnější ocenění. Zakladatelem Nobelovy ceny byl Alfred Nobel, vynálezce dynamitu.

Švédsko je jednou z nejliberálnějších zemí Evropy, ale již od 19. století si drží přísně neutrální postavení. Není tedy ani členem NATO ani žádné jiné vojenské organizace, ale úzce s nimi spolupracuje a účastní se vojenských cvičení. Švédsko se již od roku 1914 neúčastní žádných válečných konfliktů, ale významně se angažuje v mírových misích. [15]

Daňová kvóta

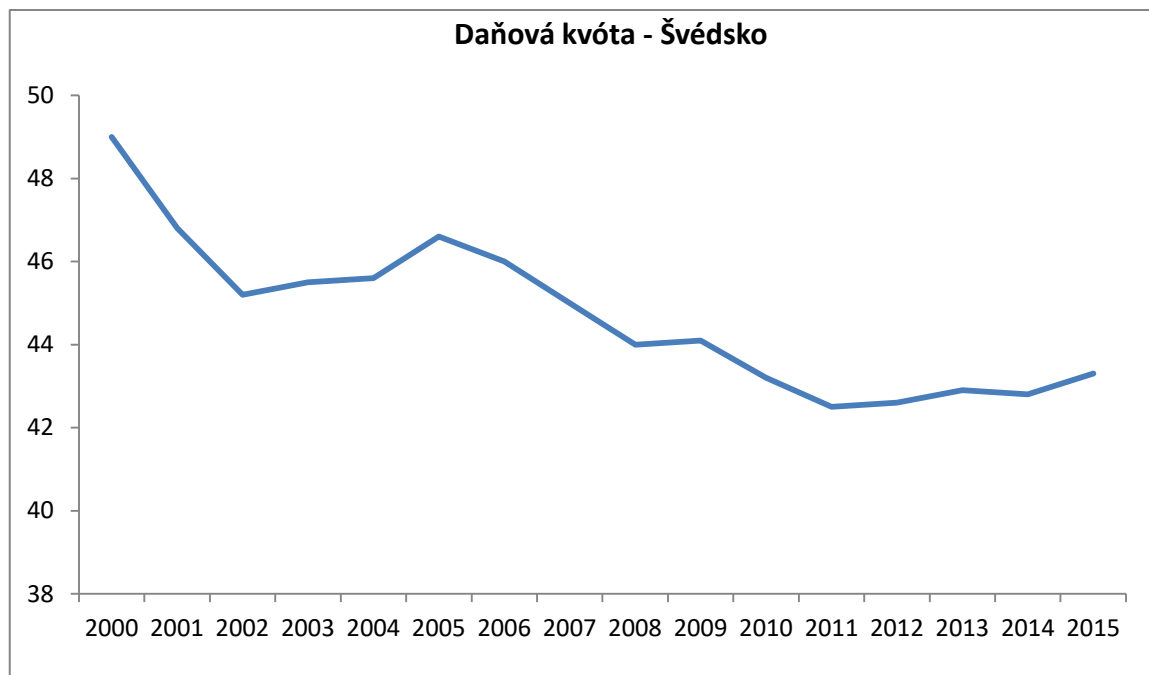
Švédsko je velmi vyspělý stát Evropy a také má jako jeden ze severských států poměrně vysokou daňovou kvótu, nicméně nejvyšší daňovou kvótu v Evropě má Dánsko, kde hodnota přesahuje 50% hrubého domácího produktu.

Tabulka 8 - daňová kvóta Švédska 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
49,0	46,8	45,2	45,5	45,6	46,6	46,0	45,0

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
44,0	44,1	43,2	42,5	42,6	42,9	42,8	43,3

Obrázek 11 – Graf daňové kvóty - Švédsko

Zdanění práce

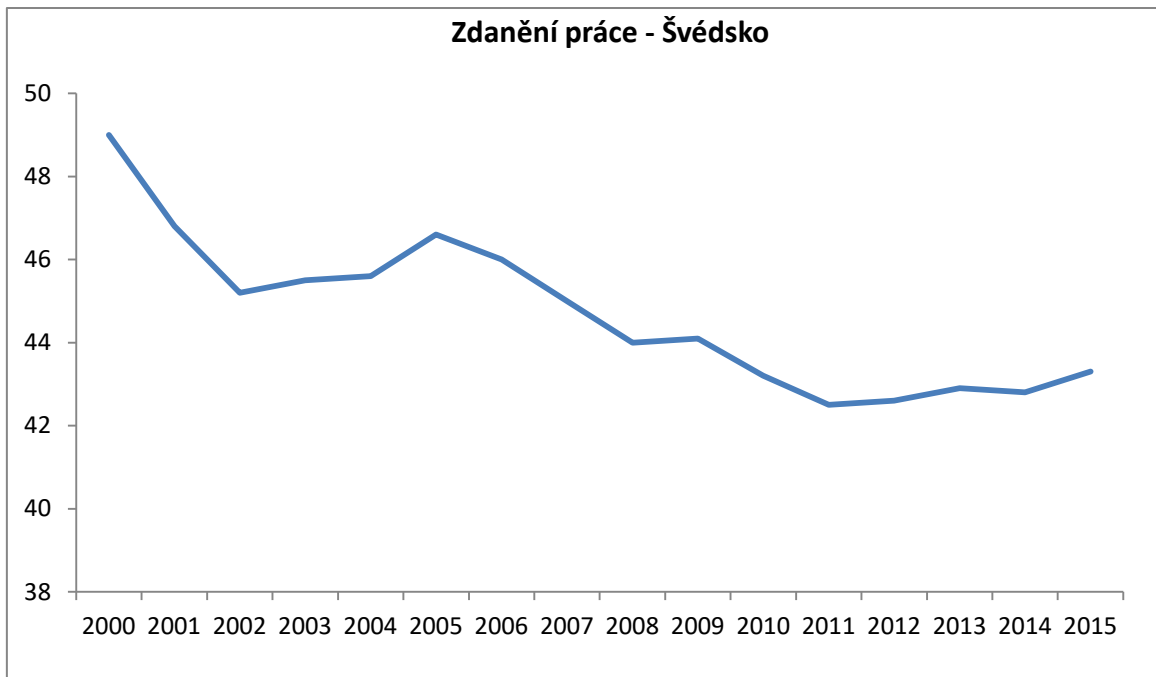
Zdanění práce je ve Švédsku poměrně vysoké. Daně ze mzdy jsou stanoveny na 32,92 % z hrubé mzdy. Ve Švédsku je poměrně vysoké % pojistného na sociálním pojištění, což celkové zdanění práce zvyšuje.

Tabulka 9 – zdanění práce Švédska 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
50,1	49,1	47,8	48,2	48,4	32,5	47,8	45,3

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
44,8	43,2	42,8	42,8	42,9	43,0	42,5	42,6

Obrázek 12 - Graf zdanění práce - Švédsko

Německo

Oficiální název země je Spolková republika Německo, která se skládá z 16 spolkových zemí a je tak federální republikou. Spolková republika Německo se rozkládá na 357 376 km² a žije zde přibližně 82 milionu obyvatel. Hlavním městem Německa je Berlín.

Obrázek 13 – Vlajka Německo

Německo patří mezi zakládající členy Evropské unie, ve které je již od roku 1952. Přestože je Německo poměrně chudou zemí na přírodní bohatství, soustřeďuje se především na průmysl (automobilový – Volkswagen) a služby a stalo se tak velmi rozvinutou zemí Evropy. Tato země je ve světovém žebříčku velmi vysoko v automobilovém, elektrotechnickém, strojírenském a chemickém průmyslu a dokonce byla v roce 2008 největším vývozcem zboží ve světě. Německou ekonomiku ale nejvíce zpomaluje nedostatek pracovní síly.

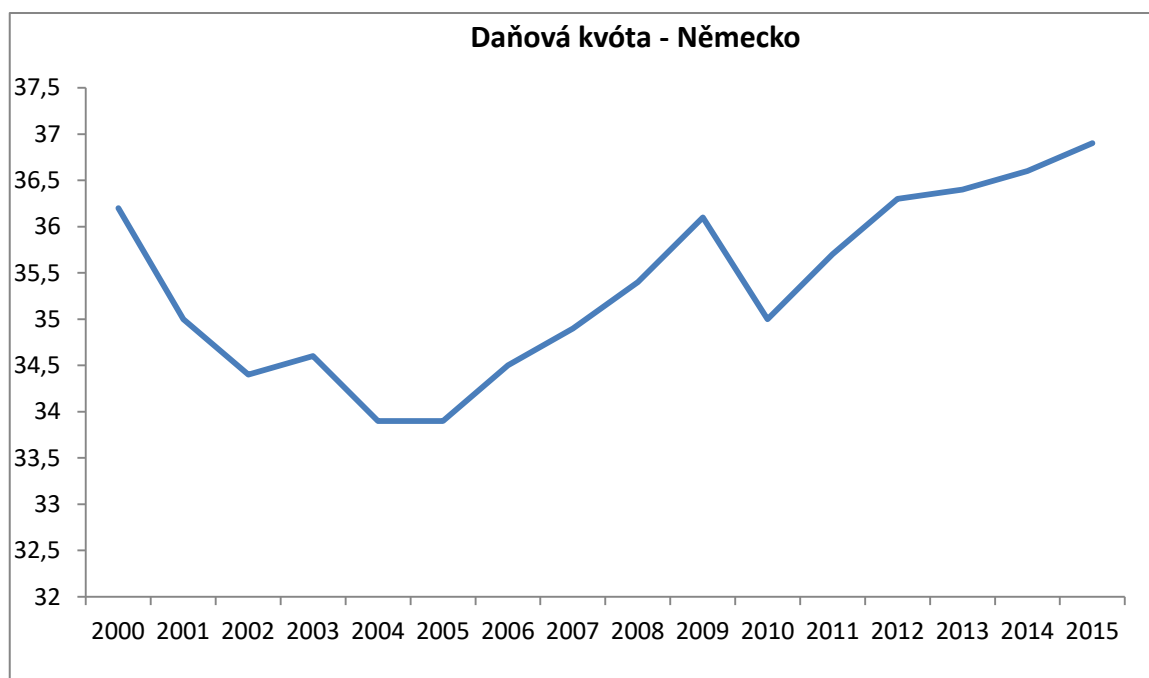
Daňová kvóta

Přesto, že je Německo poměrně vyspělá země Evropy, její daňová kvóta je pod průměrem daňové kvóty Evropské unie, která se pohybuje okolo 45 %.

Tabulka 10 - daňová kvóta Německa 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
36,2	35,0	34,4	34,6	33,9	33,9	34,5	34,9

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
35,4	36,1	35,0	35,7	36,3	36,4	36,6	36,9

Obrázek 14 - Graf daňové kvóty - Německo

Zdanění práce

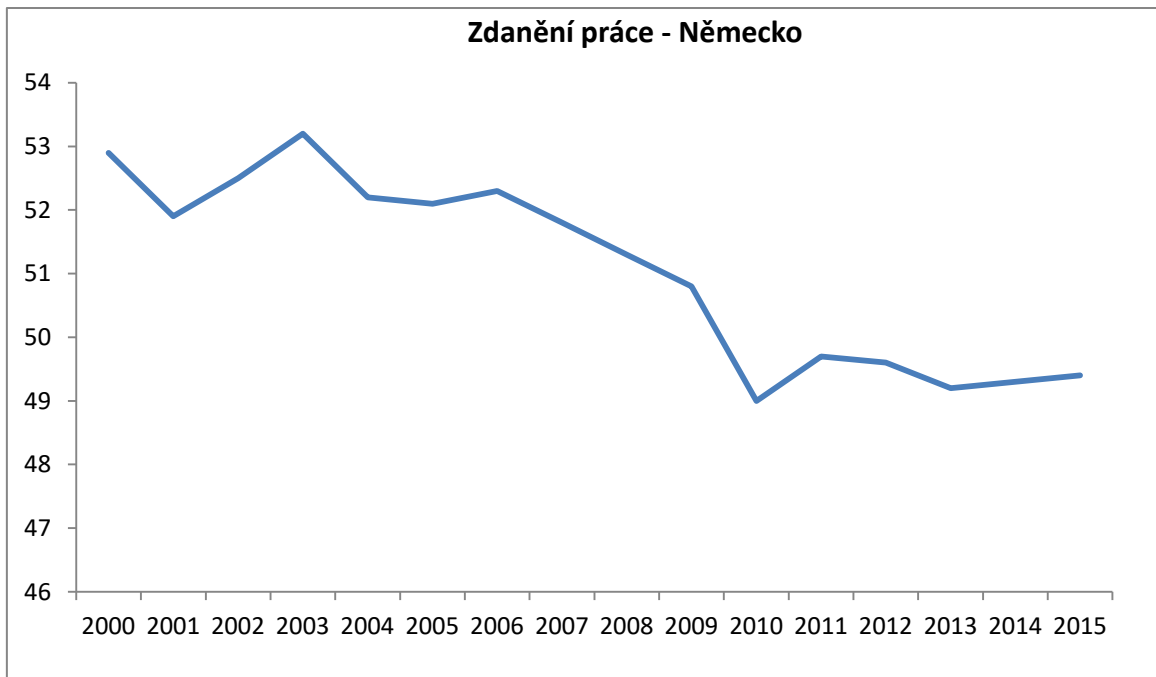
V Německu se používají daňová pásma, ale výpočet je složitější. Pro každé daňové pásmo je v zákoně ustanovený různý způsob výpočtu. Výše daňové povinnosti se rozlišuje podle příjmové a rodinné situace pracovníka. Díky způsobu progresivní daně odvádí zaměstnanci s vyšším příjmem efektivně více než zaměstnanci s podprůměrnou mzdou. Celkové odvody na pojistném jsou jedny z nejvyšších v Evropě. Celkové zdanění práce Německa patří mezi nejvyšší a je vysoko nad průměrem zemí OECD.

Tabulka 11 - zdanění práce Německa 2000 - 2015

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
52,9	51,9	52,5	53,2	52,2	52,1	52,3	51,8

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
51,3	50,8	49,0	49,7	49,6	49,2	49,3	49,4

Obrázek 15 – Graf zdanění práce - Německo

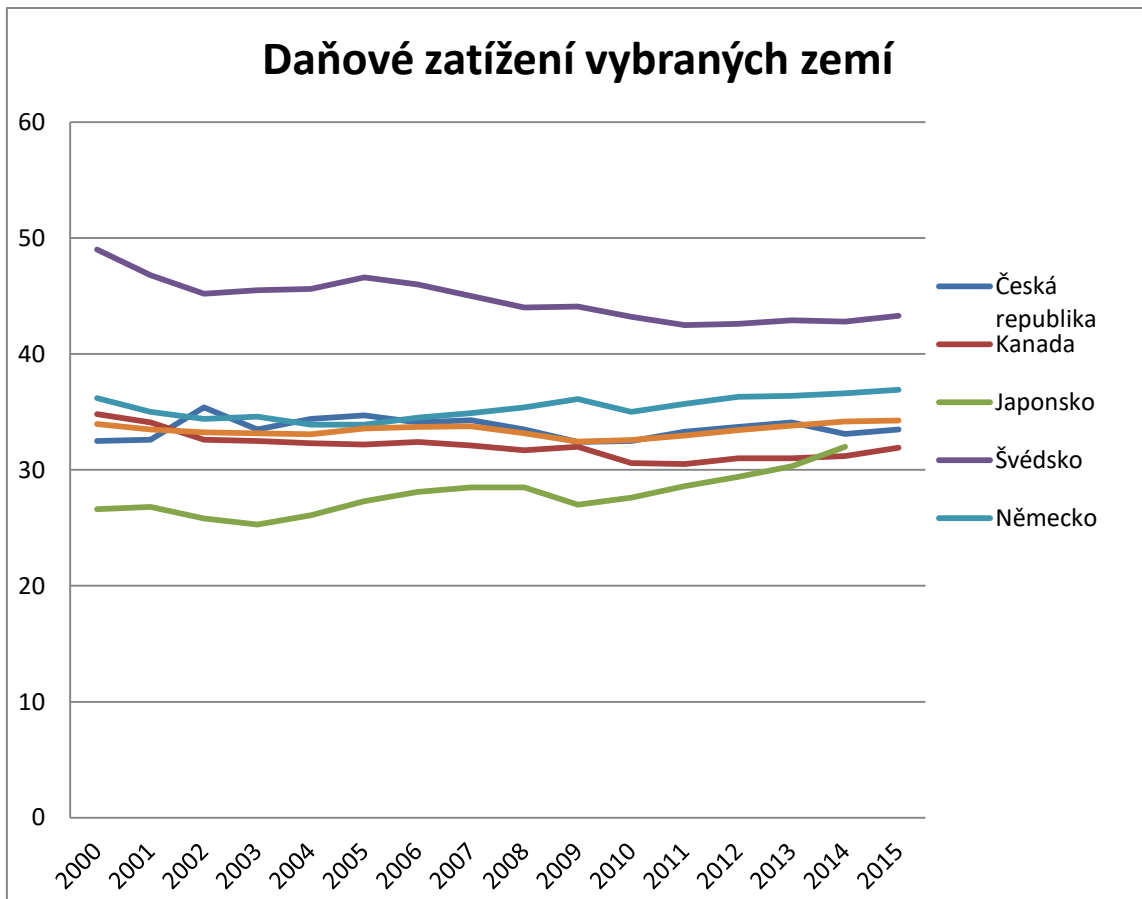
Porovnání daňové zátěže jednotlivých zemí

V této části se zabývám již porovnáním výše uvedených zemí. Do tabulky níže jsem pro lepší porovnání přidala také sloupec s průměrem zemí OECD. Průměr OECD se, jak lze v tabulce vidět, postupem času pozvolna zvyšuje. Jak můžeme dále vidět, daňová kvóta se ve všech zemí pohybuje okolo 34 %.

Výjimkou je Švédsko, které jako jeden ze severských států vykazuje hodnoty dosahujících více než je 40 % podobně jako téměř všechny severské státy Evropy. Ze severských států má nejvyšší daňovou kvótu Dánsko, kde se hodnota pohybuje okolo 50 %. Z vybraných zemí má naopak nejnižší hodnoty Japonsko. Země vycházejícího Slunce překonala hranici 30 % až v roce 2013 a i poté si stále udržuje poměrně nízké hodnoty, které se pohybují pod průměrem OECD.

Tabulka 12 - porovnání daňové kvóty vybraných zemí v %

	Česká republika	Kanada	Japonsko	Švédsko	Německo	Průměr OECD
2000	32,5	34,8	26,6	49,0	36,2	33,96
2001	32,6	34,1	26,8	46,8	35,0	33,48
2002	35,4	32,6	25,8	45,2	34,4	33,23
2003	33,5	32,5	25,3	45,5	34,6	33,15
2004	34,4	32,3	26,1	45,6	33,9	33,08
2005	34,7	32,2	27,3	46,6	33,9	33,56
2006	34,1	32,4	28,1	46,0	34,5	33,71
2007	34,3	32,1	28,5	45,0	34,9	33,77
2008	33,5	31,7	28,5	44,0	35,4	33,17
2009	32,4	32,0	27,0	44,1	36,1	32,43
2010	32,5	30,6	27,6	43,2	35,0	32,57
2011	33,3	30,5	28,6	42,5	35,7	32,95
2012	33,7	31,0	29,4	42,6	36,3	33,44
2013	34,1	31,0	30,3	42,9	36,4	33,81
2014	33,1	31,2	32,0	42,8	36,6	34,18
2015	33,5	31,9	-	43,3	36,9	34,27

Obrázek 16 – Graf daňové zátěže – vybrané země

Pro srovnání daňové zátěže jsem použila i druhý ukazatel – zdanění práce. Pro účely porovnání jsem použila zdanění práce včetně daně a pojistného pro svobodného člověka bez dětí, který uplatňuje pouze slevu na poplatníka a pracuje za průměrnou mzdu.

Vyspělé evropské země jako Švédsko a Německo to mají vysoké zdanění práce. V České republice se hodnota pohybuje také nad průměrem OECD, což je dáno vysokými odvody na sociálním a zdravotním pojištěním.

Ve Švédsku je poměrně složitá struktura daní. Severní státy Evropy mají celkově nejvyšší míru daňové zátěže v Evropě. Ve Švédsku je poměrně vysoká daň, ale také se zde odvádí vysoké procento na sociální pojištění.

V Německu je poměrně náročnější výpočet daňové povinnosti, protože zde je progresivní zdanění a výpočet pro každé daňové pásmo je jiný a je ukotven v zákoně. Odvody na sociálním a zdravotním pojištěním jsou jedny z nejvyšších v Evropě, a proto je i celkové zdanění práce tak vysoké.

Naopak Kanada a Japonsko dosahují dlouhodobě hodnot, které jsou pod průměrem OECD. Japonsko obecně patří k zemím s nízkým daňovým zatížením. Japonsko patří k nejvyspělejšími státem světa a je známé vysokým stupněm modernizace. Zdanění práce je nižší také kvůli tomu, že oproti České republice jsou zde nízké odvody na sociálním a zdravotním pojištění (přibližně 4 % a 10%), a také mají různé odčitatelné položky, které snižují základ daně a konečnou daň.

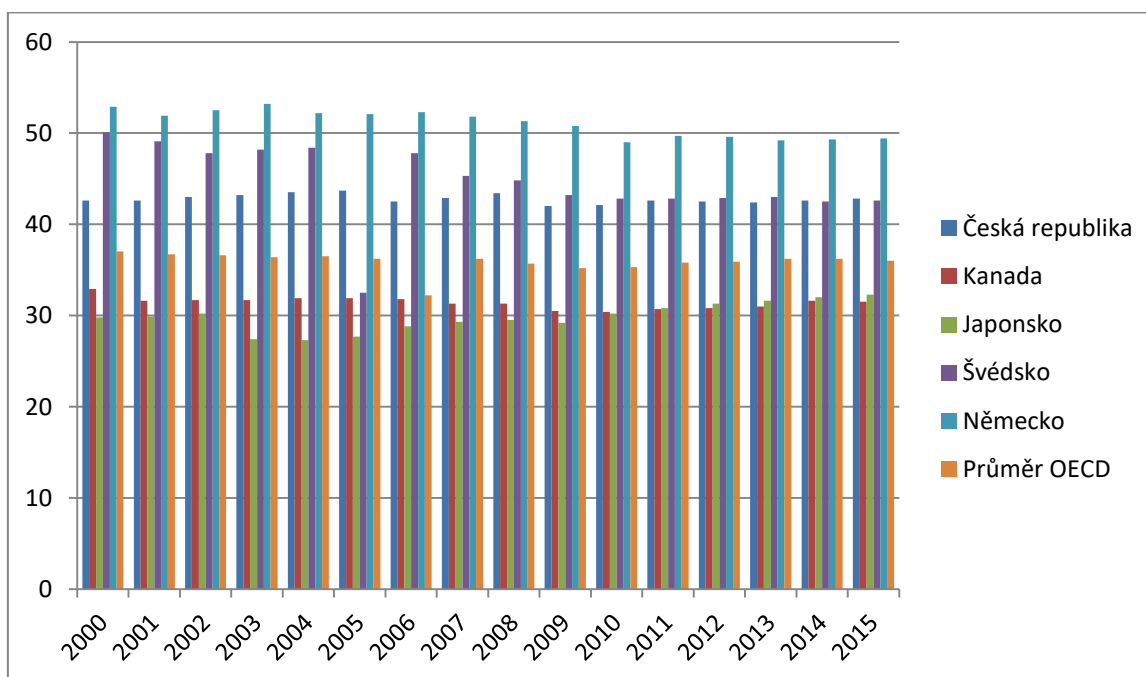
Zdanění práce v Kanadě je také podstatně nižší než v České republice. Hlavním důvodem je podobně jako v Japonsku nižší odvod na povinném pojištěním. Daň z příjmů se ale vybírá na dvou úrovních (federální a místní).

Z výše uvedených faktů můžeme tedy říci, že výše celkového zdanění práce se odvíjí od výše povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění. Tyto odvody určují to, jak je obyvatelstvo dané země zabezpečeno státem a do jaké míry se musí člověk spoléhat sám na sebe. Čím vyšší jsou povinné odvody, tím vyšší je zdanění práce, protože právě sociální a zdravotní pojištění má na tuto hodnotu největší vliv (více než výše samotné daně). Výše samotné daně je totiž v uvedených státech v konečném důsledku podobný.

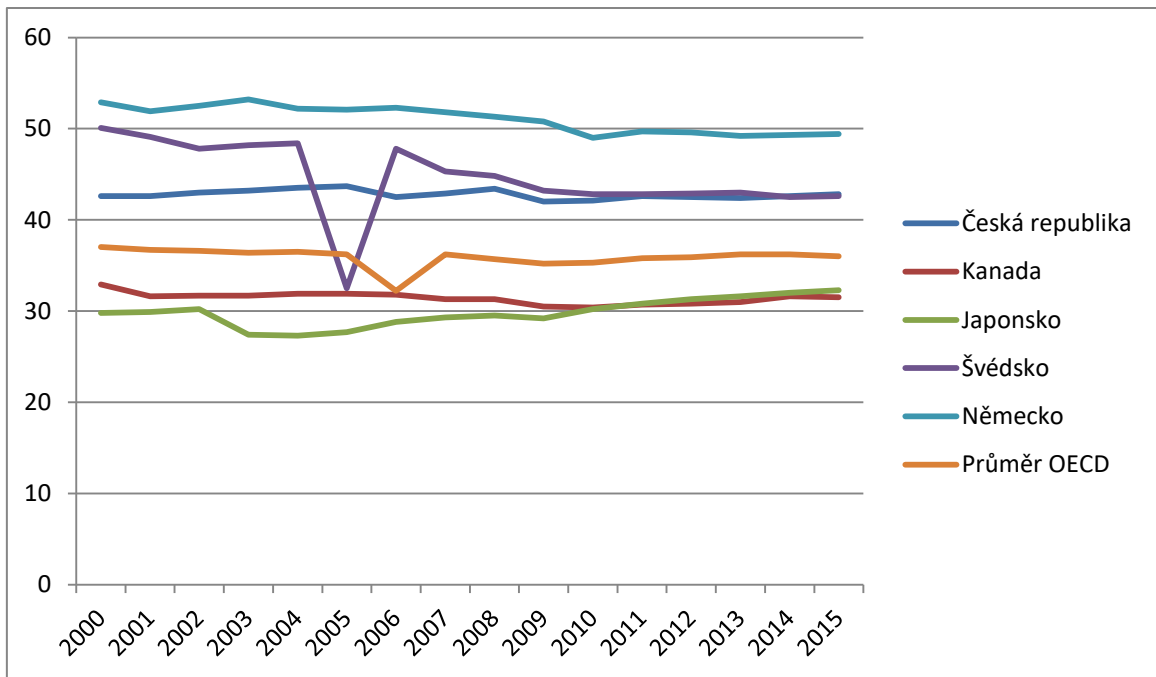

Tabulka 13 - porovnání zdanění práce vybraných zemí v %

	Česká republika	Kanada	Japonsko	Švédsko	Německo	Průměr OECD
2000	42,6	32,9	29,8	50,1	52,9	37,01
2001	42,6	31,6	29,9	49,1	51,9	36,7
2002	43	31,7	30,2	47,8	52,5	36,6
2003	43,2	31,7	27,4	48,2	53,2	36,4
2004	43,5	31,9	27,3	48,4	52,2	36,5
2005	43,7	31,9	27,7	32,5	52,1	36,2
2006	42,5	31,8	28,8	47,8	52,3	32,2
2007	42,9	31,3	29,3	45,3	51,8	36,2
2008	43,4	31,3	29,5	44,8	51,3	35,7
2009	42	30,5	29,2	43,2	50,8	35,2
2010	42,1	30,4	30,2	42,8	49	35,3
2011	42,6	30,7	30,8	42,8	49,7	35,8
2012	42,5	30,8	31,3	42,9	49,6	35,9
2013	42,4	31	31,6	43	49,2	36,2
2014	42,6	31,6	32	42,5	49,3	36,2
2015	42,8	31,5	32,3	42,6	49,4	36,0

Obrázek 17 – Graf zdanění práce – vybrané země

Obrázek 18 – Graf zdanění práce – vybrané země

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo porovnání daňové zátěže České republiky s vybranými státy světa, tedy s Kanadou, Japonskem, Švédskem a s Německem od roku 2000 do roku 2015.

Práce byla rozdělena do tří částí. První část se zabývá teoretickou stránkou daní. Zabývala jsem se zde krátce historií daní, daňovému systému v České republice, základnímu rozdělení daní, konstrukcí daně – tedy konstrukčními prvky. Čtenář se tak dále může dočíst informace o základních funkcích daně, konstrukčních prvcích daně – jako je daňový subjekt, základ daně a jeho osvobození, úprava základu daně (odpočty), sazba daně a slevy na dani. Na konci teoretické části jsem se zabývala krátce také správou daní.

Druhá část byla věnována daňovému zatížení. Vymezila jsem zde pojem daňového zatížení a také způsoby, které se pro výpočet využívají. Mezi nejčastěji využívané způsoby výpočtu patří daňová kvóta, implicitní daňové sazby, index daňového zatížení a Den daňové svobody.

Poslední část práce se zabývá konkrétním porovnáním daňové zátěže České republiky s jinými zeměmi.

Nejvyšší daňové zatížení mají vyspělé státy Evropy - z vybraných zemí tedy Německo a Švédsko. Jejich daňová zátěž je vyšší než v České republice. U zdanění práce je to dáno vyšší povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění.

Ve Švédsku je daňová kvóta vyšší o téměř 10 %, v Německu je to jen o 3 % vyšší. Daňové zatížení práce se ve Švédsku postupně snižuje – v roce 2000 dosahovaly hodnoty 50 %, ale v roce 2015 již jen téměř 43 %, což je srovnatelné se zdaněním práce v České republice.

V Německu, narozdíl od Švédska, se zdanění práce v delším časovém horizontu příliš nemění. V roce 2000 dosahovalo Německo hodnot okolo 50 %, podobně jako ve Švédsku. Nicméně Německo si tyto hodnoty stále drží a zdanění práce je tak dlouhodobě o téměř 7 % vyšší než v České republice. Zdanění práce v České republice je dlouhodobě vyšší, než je průměr OECD, a to přibližně o 6 %.

Naopak v Japonsku a Kanadě je daňová kvóta dlouhodobě pod průměrem OECD a nižší než v České republice, nicméně rozdíl není příliš znatelný. Daňová kvóta Japonska se od roku 2000 postupně zvedá, nicméně i v posledním dostupném roce, tedy v roce 2014, dosahovala 32 %, což je stále přes 2 % pod průměrem OECD. V Kanadě se daňová kvóta od roku 2000 do roku 2012 postupně snižovala a od roku 2012 začala mírně růst. Daňová kvóta Kanady a Japonska je dlouhodobě srovnatelná, a také pod průměrem OECD přibližně 2 % podobně jako Česká republika.

Zdanění práce v Japonsku a Kanadě je stejně jako jejich daňová kvóta dlouhodobě pod průměrem OECD a nižší než v České republice. Zdanění práce v Kanadě se dlouhodobě pohybuje na hodnotách 32 %, což je o 10 % méně, než je tomu v České republice a o více než 4 % méně, než je průměr OECD. Celkové zdanění práce v Japonsku je srovnatelné s hodnotou Kanady. Pokud budeme porovnávat Japonsko s Německem, pak můžeme vidět, že v Německu je zdanění práce o více než 17 % vyšší.

Z výše uvedených informací tedy vyplývá, že daňová kvóta je nejvyšší ve Švédsku, které ji má o více než 10 % vyšší než je tomu v České republice a než je průměr OECD. Naopak nejnižší daňovou kvótu z vybraných zemí dlouhodobě vykazuje Kanada a Japonsko. Zdanění práce je nejvyšší v Německu, kde je to o přibližně 13 % více, než je průměr OECD. Naopak nejnižší zdanění práce je v Kanadě, která se pohybuje 5 % pod průměrem OECD.

Použité zdroje

- [1] Daňový systém ČR. Finanční správa [online]. [cit. 2017-06-25]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu>
- [2] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2016. 13. aktualizované vydání. Praha: Vox, 2016. Ekonomie (VOX). ISBN 978-80-87480-44-1.
- [3] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2016: úplná znění platná k 1.1.2016*. 25. vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 9788027100224.
- [4] Daň z nabytí nemovitých věcí. *Www.w4t.cz* [online]. [cit. 2017-07-09]. Dostupné z: <https://www.w4t.cz/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/>
- [5] Silniční daň. *Www.w4t.cz* [online]. [cit. 2017-07-09]. Dostupné z: <https://www.w4t.cz/silnicni-dan/> (9.7.)
- [6] Správa daně. *Www.business.center.cz* [online]. [cit. 2017-07-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p360-sprava-dane.aspx>
- [7] Daňová kvóta. *Finance* [online]. [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/121559-cr-v-danovem-srovnani-s-okolnimi-zememi/>
- [8] Implicitní daňové sazby. *Finance* [online]. [cit. 2017-10-01]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/121559-cr-v-danovem-srovnani-s-okolnimi-zememi/>
- [9] OECD. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Organizace_pro_hospod%C3%A1%C5%99skou_spolu_pr%C3%A1ci_a_rozvoj
- [10] Den daňové svobody. *Den daňové svobody* [online]. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <http://www.dendanovesvobody.cz/>
- [11] Česká republika. *Www.cittadella.cz* [online]. [cit. 2017-10-31]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=zakladni_udaje_cz
- [12] Česká republika. *Www.wikipedia.org* [online]. [cit. 2017-10-31]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko>
- [13] Kanada. *Www.businessinfo.cz* [online]. [cit. 2017-10-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kanada-zakladni-charakteristika-teritoria-17927.html>
- [14] Japonsko. *Www.businessinfo.cz* [online]. [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/japonsko-zakladni-charakteristika-teritoria-18631.html>

[15] Švédsko. *Www.businessinfo.cz* [online]. [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/svedsko-zakladni-charakteristika-teritoria-19249.html>

[16] Německo. *Europa.eu* [online]. [cit. 2017-11-08]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/germany_cs

[17] Data dle OECD. *Data.oecd.org* [online]. [cit. 2017-11-17]. Dostupné z: <https://data.oecd.org>

[18] Data dle Eurostat. *Http://ec.europa.eu/eurostat/* [online]. [cit. 2017-11-17]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/>

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Vlajka ČR.....	23
Obrázek 2 – Graf daňové kvóty - ČR	24
Obrázek 3 - Graf zdanění práce - ČR.....	25
Obrázek 4 – Vlajka Kanada	26
Obrázek 5 – Graf daňové kvóty - Kanada	27
Obrázek 6 – Graf zdanění práce - Kanada	28
Obrázek 7 – Vlajka Japonsko	29
Obrázek 8 – Graf daňové kvóty – Japonsko	30
Obrázek 9 - Graf zdanění práce - Japonsko	31
Obrázek 10 – Vlajka Švédsko	32
Obrázek 11 – Graf daňové kvóty - Švédsko	33
Obrázek 12 – Graf zdanění práce - Švédsko.....	34
Obrázek 13 – Vlajka Německo	35
Obrázek 14 – Graf daňové kvóty – Německo	36
Obrázek 15 – Graf zdanění práce - Německo.....	37
Obrázek 16 – Graf daňové zátěže – vybrané země.....	39

Seznam tabulek

Tabulka 1 – daňová kvóta České republiky 2000 – 2015.....	23
Tabulka 2 – zdanění práce České republiky 2000 - 2015.....	24
Tabulka 3 – Den daňové svobody	25
Tabulka 4 – daňová kvóta Kanady 2000 - 2015	26
Tabulka 5 – zdanění práce Kanady 2000 - 2015	27
Tabulka 6 – daňová kvóta Japonska 2000 - 2015	29
Tabulka 7 – zdanění práce Japonska 2000 - 2015	30
Tabulka 8 - daňová kvóta Švédska 2000 - 2015.....	32
Tabulka 9 – zdanění práce Švédska 2000 - 2015	33
Tabulka 10 - daňová kvóta Německa 2000 - 2015.....	35
Tabulka 11 – zdanění práce Německa 2000 - 2015	36
Tabulka 13 – porovnání daňové kvóty vybraných zemí v %	38
Tabulka 14 - porovnání zdanění práce vybraných zemí v %.....	41

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Steinerová Lucie	Ostružno 46, Ostružno	I1500828

TÉMA ČESKY:

Mezinárodní srovnání daňové zátěže

TÉMA ANGLICKY:

International comparison of tax burden

VEDOUcí PRÁCE:

Ing. Pavel Jedlička, CSc. - KE

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem mé bakalářské práce je nejprve popsat daňový systém ČR a poté daňové zatížení. Následně porovná daňové zatížení České republiky s Kanadou, Japonskem, Švédskem a s Německem od roku 2000 do roku 2015.

Osnova:

1. Úvod
2. Daňový systém České republiky
3. Daňové zatížení a metody výpočtu
4. Porovnání daňové zátěže ČR a vybraných států světa
5. Závěr
6. Použitá literatura

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Podpis studenta:

Datum: 12.3.2018

Podpis vedoucího práce:

Datum: 12.3.2018